

Sanastoa alalukuun 8.2.

aavistaa (1) arvata tai arvella etukäteen eli ennalta jotakin. Esimerkiksi ”aavistin, että tulee kuuma päivä” tarkoittaa, että ajatteli jo aamulla, että päivästä tulee kuuma.

armeija jonkin maan sotilaat ja muut sotavarusteet. Esimerkiksi ”Suomen armeija” tarkoittaa Suomen sotilaita ja sotavälineitä.

eteläslaavilaiset kansat ihmiset, jotka puhuvat eteläslaavilaisia kieliä, esimerkiksi serbiaa

hallitsija se, joka käyttää (usein tärkeintä) valtaa eli esimerkiksi kuningas.

hyökkäsi → hyökätä

hyökätä (verbityyppi 4) tässä yhteydessä: mennä toista maata kohti, yrittää päästä maahan sodassa. Esimerkiksi ”Saksa hyökkäsi Ranskaan” tarkoittaa, että Saksan → armeija syöksyi, ryntäsi tai meni taistelemalla eli sotimalla kohti Ranskaa

irtautua (1) lähteä pois, irti, jostakin

irtautuu → irtautua

julistaa (1) ilmoittaa julkisesti tai kovaan ääneen jotakin

julistaa sota → ilmoittaa, että on sodassa maata vastaan. Esimerkiksi ”Itävalta-Unkari julisti sodan Serbialle” tarkoittaa, että Itävalta-Unkari ilmoitti, että se on sodassa Serbiaa vastaan.

julistaisi sodan → julistaa sota

julisti → julistaa

julisti sodan → julistaa sota

julistivat → julistaa

järjestö yhdistys, ryhmä, jolla on jokin tavoite, jonka vuoksi ryhmä on olemassa ja toimii

kansa tietyn maan tai alueen ihmiset tai ihmiset, jotka kuuluvat yhteen ja ovat samanlaisia niin että muodostavat kansan, jolla on yhteisiä piirteitä.

kansalainen johonkin kansaan kuuluva ihminen tai jonkin valtion eli maan jäsen. Esimerkiksi Suomen kansalainen on Suomen valtion jäsen.

kansalaisiaan → kansalainen

kansalaisten → kansalainen

kansasta → kansa

kansat → kansa

kansoja → kansa

kehittyi → kehittyä

kehittyä (1) muuttua tai tulla joksikin. Esimerkiksi ”koulu kehittyi” tarkoittaa, että koulu muuttuu.

keskusvallat (yhdyssana: keskus + vallat): tässä yhteydessä: Euroopan keskellä olevat valtio. Ensimmäisessä maailmansodassa keskusvaltoihin kuuluivat Saksa, Itävalta-Unkari, Bulgaria ja Turkki

kriisi hankala, vaikea tai vaarallinen tilanne. Esimerkiksi ”perhekriisi” tarkoittaa vaikeaa tilannetta perheessä.

kriisin → kriisi

kriisissä → kriisi

kruununperillinen (yhdyssana kruunu + perillinen) se, joka perii eli saa hallitsijan (esimerkiksi kuninkaan) vallan (ja kruunun), kun hallitsija kuolee

kruununprinssi prinssi eli kuninkaan poika, josta tulee seuraava kuningas, kun kuningas kuolee

laivasto iso määrä laivoja muodostaa laivaston. Esimerkiksi kaikki armeijan (→ armeija) laivat ovat laivasto.

laukaukset → laukaus

laukauksista → laukaus

laukaus pamaus, joka kuuluu, kun aseella (esimerkiksi pistoolilla) ammutaan tai yleisesti se kun aseella ammutaan

liikekannallepano se, että armeija pannaan valmiiksi sotaa varten

liikekannallepanon → liikekannallepano

liittolainen tässä yhteydessä: maat, jotka ovat toistensa kanssa yhteistyössä ja samalla puolella, ovat liittolaisia.

muodostua (1) tulla joksikin, syntyä. Esimerkiksi ”tästä muodostui ongelma” tarkoittaa, että jostakin tuli ongelma.

muodostuivat → muodostua

murha se, että tappaa toisen tarkoituksella eli tahallaan, ei vahingossa

murhaa → murhaa

murhaamaan → murhata

murhasta → murha

murhata (4) tappaa joku tarkoituksella eli tehdä → murha

nationalismi eli kansallisuusaate ajatus siitä, että on kansoja, joilla on yhteinen maa, kieli, uskonto ja kulttuuri

osapuolet → osapuoli

osapuoli toisiaan vastaan olevat sodan osat.

puolustaa (1) suojella, yrittää estää toisen maan sotilaiden tulo maahan

separatisti ihminen, joka kannatta irtoamista toisesta valtiosta tässä yhteydessä: separatistit kannattivat Bosnian irtoamista Itävalta-Unkarista

Serbialle” tarkoittaa, että Itävalta-Unkari ilmoitti, että se on sodassa Serbiaa vastaan.

serbejä → serbi

serbi serbialaiseen kansaan kuuluva ihminen. Useimmat serbit puhuvat serbian kieltä.

slaavilainen slaaveihin kuuluva, slaavilaisia kieliä puhuva ryhmä Itä-Euroopassa. Esimerkiksi bosnialaiset, tšekit ja venäläiset ovat slaaveja.

slaavilaiset → slaavilainen

sodanjulistuksena → sodanjulistus

sodanjulistuksesta → sodanjulistus

sodanjulistus (yhdyssana: sota + julistus) se että julistetaan sota jotakin vastaan → julistaa sota

sotajoukko (yhdyssana: sota + joukko) → sotilaat muodostavat sotajoukon eli armeijan

sotajoukkoja → sotajoukko

suojelemaan → suojella

suojella (3), puolustaa jotakuta joltakin, suojata jotakuta tai jotakin, varmistaa, ettei mitään pahaa tapahdu jollekulle

syyllinen tässä yhteydessä: ne, jotka ovat tehneet murhan

syylliset → syyllinen

tukea (1) tässä yhteydessä: auttaa. Esimerkiksi ”hän tuki minua rahallisesti” tarkoittaa, että tukija antoi rahaa.

tuki →tukea

tukivat → tukea

vihamielinen (yhdyssana viha + mieli) on vihainen jollekulle tai jotakuta kohtaan. Esimerkiksi ”hän suhtautui naapuriinsa vihamielisesti” tarkoittaa, että joku suhtautui naapuriin vihaisesti.

vihamieliset → vihamielinen

vihollinen ystävän vastakohta, joku tai jotakin, jonka kanssa on vihamielinen (→) suhde

yhdistyvät → yhdistyä

yhdistyä (1) tulla yhteen. Esimerkiksi, kun ”Itä-Saksa ja Länsi-Saksa yhdistyivät”, kahdesta Saksasta tuli yksi maa.

yhdistyä (verbityyppi 1) tulla yhteen. Esimerkiksi, kun ”Itä-Saksa ja Länsi-Saksa yhdistyivät”, kahdesta Saksasta tuli yksi yhteinen.

ympärysvallat (yhdyssana: ympärys + valta) maat, jotka olivat keskusvaltojen (→ keskusvallat) ympärillä. Ensimmäisessä maailmansodassa ympärysvaltaja olivat Englanti, Ranska, Venäjä ja Yhdysvallat.

ympärysvaltoihin → ympärysvallat

ympärysvaltajien → ympärysvallat